కుటుంబరావుగారి సంసారగోష్ఠి

వెలువలి వీరరాఘవస్వామి గారు, బి. ఏ., ఎల్. టి.

కుటుంబరావుగారు:—దేవుడిచేత సృజింపబడి, మనుష్యుడిచేత ఏన్నెతేబడిన, ఈమానవప్రపంచకంలో ముఖ్యమైనపదార్థములలో ఒకటి అయి ఉన్నటువంటిది—నిచ్చెన.

అయితే ఒకఇల్లుమార్చి ఇంకోఇంట్లోకి వెళ్లేటప్పుడు నిచ్చెన లేకపోతే, మరీ అవస్థపడిపోతాం. ఇంటికప్పూ, గోడలూ, బూజులేకుండా దులుపుకోడానికి, సున్నం గట్రా కొట్టుకోవడం వగైరా పనులన్నిటికీ కూడా నిచ్చెన లేకపోతే వీలేలేదుగదా?

పోనీ, ఇరుగుపొరుగువాళ్లని అడుగుదామంటే, ఆవీధిని మనం కొత్తవాళ్లం అవడంచేత, నిచ్చెననిండా సున్నవేఁపోసేస్తారేమో, లేకపోతే నాలాంటి తేలికమనుష్యులెక్కితే విరిగిపోతుందో అనినిర్మోహమాటంగా, అసత్యదోషం తగుల్తుందనైనా అనుకోకుండా—"మాయింట్లో నిచ్చెనెక్కడుందినాయినా, నిచ్చెనకేం భాగ్యం ఉంటే ఇవ్వడానికి" అని వాకట్లో కూర్చున్న బోడిముసలమ్మ జవాబుచెబుతుంది. నిచ్చెనఎదురుగుండా గోడకుచేరవేసి కనబడుతూనే ఉంటుంది. అందుచాత—"ఆగోడకు చేరవేసిననిచ్చెన ఒకపర్యాయం ఇప్పిద్దురూ, మళ్లీ ఇప్పుడే ఓగంటలో పంపించేస్తాను" అని అడిగితే, ఆముసలమ్మ—"ఆనిచ్చెన మాదికాదు నాయినా! మా నిచ్చెన బంగారంలాంటిది ఎరువని తీసికెళ్లి—వాళ్లమ్మ కడుపుకాలా!—విరిచి తీసుకొచ్చారు. ఈనిచ్చెన, ఆవీథినున్న కోమట్లది. నిచ్చెనకోసం ఇప్పుడే కబురు పంపించారు, దాశీది రాగానే పంపించేదామని బైటపెట్టాను. మానిచ్చెనైతే ఇంతసేపా నాయినా! అడగ్గానే పట్టుకెళ్లమందునూ" అని చమత్కారంగా కథ కల్పించి సంతానాగా మాటలు చెబుతూనే వెళ్లమంటుంది. ఇల్లాగ 'ఉపకారంఅంటే ఊళ్ళోంచే వెళ్లిపోతాం' అని అననివారెవరైనా ఎరువిచ్చినా నిచ్చెనమెట్లు దూరంగా ఉంటే ఇంట్లోపనిచేసే కాపగుంట చిన్నదవడంచేత ఆనిచ్చెనెక్కలేక పనిమానేసి పారిపోతుంది. అందుచేత ఈ అవస్తంతా తప్పించుకోవాలంటే, స్వంతనిచ్చెన, మెట్లు దగ్గిరదగ్గిరసా ఉండేది, అత్యవసరంగా ఉండితీరాలి.

. . .

ఇదంతా ఆలోచించే నేనోనిచ్చెన కొన్నాను. దానిసంగతి చాలాఉంది తరవాత చెబుతాను. ఇప్పుడు నిచ్చెనయొక్క అగత్యమును గురించి మాట్లాడుతున్నాను.

ఒక్కకాపగుంటకే కాదు, ఇంటి ఎజమానుడికీ, ఎజమానురాలికీకూడా నిచ్చెనవసరముంటుంది. పెద్దగడియారం, రవివర్మబొమ్మలూ, ఫొటోగ్రాఫులూ, అన్నీ ఎత్తుగా తగిలించుకోవాలా? ఎత్తుగా తగిలించుకోకపోతే మారెండోవాడు మాపెంకివెధవ చేతికర్రతో పొడిచి తనకికావలినబొమ్మ కింద పడేస్తాడు. చెబితే వినడు.

కొడితే ఏడుస్తాడు. ఏడిచేటప్పటికి తల్లి "వాడి కేంతెలుసా! చిన్నపిల్లాడూ—ఆఁ!! మీ కుందిబుద్ధీ వాడికి లేకపోయింది!" అని వెనకేసుకొస్తుంది. ఈఅవస్థంతా పడేకన్న బొమ్మలే నిచ్చేనేసుకుని అందుకు రాకుండా ఎత్తుగా తగిలించుకుంటేనే మంచిది—అంత ఎత్తుగా ఉంటే కనపడదంటారా మీఅభిప్రాయం? కనబడకపోతే అదేపోయిరి. ఏ టెలెస్కోపైనా (Telescope) పెట్టి చూసుకోవచ్చు. కుత్తాడుపగలేస్తే మళ్లీ కొనుక్కోలేము. అసలే గ్లాసు మాఖరీదుగా ఉంది.

అటకమీద ఊరగాయకుండలూ, పొయ్యిలో కర్రలూ, పిడకలూ, అవ్వీ పడేసుకోవాలి. అవి ఎప్పటి కప్పుడు తీసుకుంటూండాలి. ఒడియాలూ లెండబెట్టుకోడానికి డాబా ఎక్కాలంటే నిచ్చ నుండి తీరాలి. వంటింట్లో, నెయ్యీ పెరుగూ పెట్టుకోడానికి ఉట్టె ఒహటీన్నీ, పోపులపెట్టా అది పెట్టుకోడానికి బల్లఒహటీన్నీ కట్టి ఇవ్వకపోతే, ఇంటావిడ చేతులాడించుకుంటూ వచ్చి, "ఎల్లాగండీ! ఈయింట్లో కాపరంచెయ్యడం! గోడల్ని గూళ్లూ లేవు ఏమీలేవు. గూడు తవ్వాలంటే ఇంటివాళ్లు దెబ్బ లాడతారాయెనూ. ఓ ఉట్టీనీ ఓబల్లాను కట్టిపెడితేనే కట్టిపెట్టారు. లేకపోతే ఈయింట్లో కాపరం చెయ్యడం నావల్లకాదుసుమండీ!" అని బెదిరిస్తుంది. ఈపనులన్నిటికీకూడా నిచ్చెన ముఖ్యాధారంగదా! నిచ్చెనయొక్క ఉపయోగాలు ఇంతటితో సమాప్తిచేసి నేను కొన్న నిచ్చెనసంగతి చెబుతాను.

దీన్నిగురించి మొట్టమొదట చెప్పవలసిన ముఖ్యాంశం ఏమిటీ అంటే- మీరెవరూ మాత్రం నేనుకొన్నలాంటినిచ్చెన మాత్రం కొనొద్దని. ఎందుకు కొనొద్దన్నానో దానిసంగతంతా చెప్పేతరవాత మీకే తెలుస్తుంది.

కొత్తగా జపాన్‌నుంచి ఒచ్చాయి మూడువిధములుగా ఉపయోగించే మడతనిచ్చెనలు. దీనికే నేను, 'త్రిగుణయంత్రం' అని పేరుపెట్టాను. ఇది మూడుపనులకి ఉపయోగిస్తుంది.

ఒహటి:—నిచ్చెన (ఎక్కిదిగడానికి)

రెండు:—గడమంచీ (వంటింట్లో పడేసుకుంటే మంచినీళ్ల బిందెలూ అవీ పెట్టుకోవచ్చు.)

మూడు:—టేబిల్ లేక మేజాబల్ల (దానిమీద ఒహ అట్టలాంటిది పడేసుకుంటే దగ్గిరకూచుని ఆఫీసుపనీ అదీ చేసుకోవచ్చును.) దగ్గిరకూచోడవేగాని దానిమీద కూచుంటే ప్రమాదం ఉంది. ఆసంగతి తరవాత మనవి చేస్తాను. ఈనిచ్చెనకి కొన్ని స్ప్రింగులున్నాయి అవి కొంచం మార్చుకుంటే సరి—ఇప్పుడు చెప్పిన నిచ్చెన, గడమంచీ, టేబిల్—ఈమూడింట్లో ఏదికావాలంటే అది అవుతుంది.

బాగుంది:—"ఏకక్రియాద్వ్యర్థకరీ" అన్నాడు. ఇది అంతకన్నా ఇంకోటి ఎక్కువే "కరీ" అని సరదాబడి కొన్నాను. ఒకటికొంటే మూడూ కొన్నంతఫలం. ఈకరువురోజుల్లో కొంచం ఎకనామిక్ (economic) గా నడుచుకోవాలి అనుకొన్నానుగాని దీనియకానమీ యిట్టిదని అప్పుడే తెలిసుంటే దానిజోలికే వెళ్లకపోయుందును.

ఏంజరిగిందంటే:—నిచ్చెన కొన్నరోజునే కాపగుంటని, పటాలూ, గ్లోబులు తీసి, గోడలూ పైనా చీపురుతో బూజు దులపమని చెప్పి వీధులో కెళ్లాను. ఆగ్లోబూ తియ్యడంలో ఓపక్కకి బరువానడంచేత, అక్కడ స్ప్రింగేమైందోగాని నిచ్చెన 'చప్' మని విరిగి టేబిల్‌గా మారిపోయింది. కాపగుంట దభీమని తాటిపండు పడ్డట్టు బోర్లాపడిపోయింది. చేతులో ఉన్నగ్లోబు కిందపడి తుంబితుంబాలైపోయింది. మోకాలు బెణికి మరి నడవలేకపోయింది. నే నింటికొచ్చేటప్పటికి వీథంతా ఎగిరిపోయేటట్టు ఆపగిలిపోయిన గాజుపెంకులమధ్య కూర్చుని సప్తమస్థాయిని రోదనం చేస్తోంది.

'ఇదేవిట్రాబాబూ! ఈక్రొత్తఉపద్రం' అనుకొని ఒకరూపాయి తీసుకొచ్చి దానిచేతులో బెట్టి ఊరుకోమని బతిమాలి, కొంచం అమృతాంజనం మోకాలికి రాసి, తోమి, ఏంజెయ్యడం 'నిచ్చెనెక్కించి నాకాలు విరగ్గొట్టేశారు కుటుంబరావుగారు' అని కేసుచేస్తే!! ఈరోజుల్లో ప్రతీదానికీ కేసే కాదూ? లేకపోతే ఇన్నికోర్టెందుకు? ఇందరుప్లీడర్లెందుకు! మొన్న నోరోజున గట్టిగా తుమ్మేసరికి పక్కింటిఆయన కోపంగా వొచ్చి "మేమంతా హడిలిపోయాం, మా పీస్ అఫ్ మైండు (Peace of mind) అంతా చెడిపోయింది. మాకు నిద్రాభంగంకలిగింది. రాత్రి తొమ్మిదిదాటింతరవాత ఈమాటు అంతగట్టిగా తుమ్మిచూడండి. ఏంజరుగుతుందో చూడు

రుగానీ? ఈమాటు మీమీద న్యూసెన్సు (nuisance)కి చార్జీ ఇయ్యకపోతే నేను బ్రాహ్మణ్ణేకాను" అని గదమాయించాడు. 'ఇదేమిట్రా బాబూ పాడుపీడ' అనుకుని అప్పట్నుంచీ స్వేచ్ఛగా తుమ్ముకోడమే మానుకున్నాను. అది ఆలాఉండ్నీండి.

కాపగుంటకి బండీ కుదిర్చి వాళ్ళింటికి పంపించేసి కాలునొప్పి తీసింతరువాత పనిలోకి రావలసిందని కబురు పంపించాను. "ఆనిచ్చెన మీయింట్లో ఉన్నంతకాలం మీయింటికి పనిలోకిరా" నని తిరిగి కబురు పంపించింది. దీనికోసం బోలెడుసొమ్మెట్టి కొనుక్కున్న నిచ్చెన సెక్కడపారెయ్యడం. ఇంకొక త్రైని కుదుర్చుకుందాం అనుకుని టేబిల్ లాగ దానిమట్టుకు అదే ఎడ్జస్టు (adjust) అయిన నిచ్చెన్నికచేరీ సావిట్లో వేయించి దానిమీదే ఆఫీసుపనీ అదీ చేసుకుంటూండేవాడ్ని.

నాకేం ఉద్యోగం అనా అడుగుతున్నారు? కలెక్టరుకచేరీలో హెడ్డుగుమాస్తాగాఉంటున్నాను. ఇప్పుడు 65 ఇస్తున్నారు. ఫార్టి(40) పెర్సెంటు. ఓల్డు మెట్రిక్యులేట్ని, నావయస్సా?—రెండు మైనారిటీలు దాటి మూడో మైనారిటీప్రవేశం అయింది. అనగా 37 వ సంవత్సరం. పదిహేడేళ్ళు గవర్నమెంటు సర్వీసుంది. ఇద్దీ నాసంగతి.

సరి:—దానిమీదే ఆఫీసుపనీ అదీ చేసుకుంటూండేవాడ్ని. ఒకరోజు నేవెళ్ళేదీ, కాళ్ళాడిస్తో తలూపుకురాసుకుంటూంటే మళ్ళా ఏస్ప్రింగుకదిలిందో గాని రెండు ఊగులు ఊగి 'చప్' మని తన్నింది. దాంతో నాచేతులోఉన్న పాంటెన్ పెన్ ఎగిరిపోయి పాళీ గోడకిగుచ్చుకొని కలం దమ్మిడీకి పనికిరాకుండా పోయింది. నానుదురుమీద దొరగారికి ప్రెజెంటిచ్చే నిమ్మకాయంత బొణిపి కట్టింది. టేబిల్ మీద రెండుపుస్తకాలుంటే అవి బైండుఊడిపోయి అట్టకిఅట్టా, లోపలి కాయితాలకి లోపలికాయితాలు,విడమర్చినట్టు ఎనలైజ్ (analyse) అయిపోయినాయి. ఆఫీసుకాయితాలుకొన్ని చిరిగిపోయాయి, కొన్ని కత్తిరించుకుపోయాయి. మర్నాడు దొర ఇన్‌స్పెక్షన్‌కి ఒస్తున్నాడు. ఆరాత్రల్లా కూచుని ఆకాయితాలన్నీ తిరగరాసి ఏడ్సిమొత్తుకున్నాం. తీరిపోయింది.

టేబిల్ వెళ్ళి నిచ్చెనరూపం దాల్చి గోడకి చేరబడి తానుచేసినపని తప్పన్నసంగతి తెలుసునేమో అన్నట్టు వణకడం ఆరంభించింది. ఈనిచ్చెన్ని ఇంట్లో ఉంచడమా? వీధులో పారెయ్యడమా? (To keep or not to keep the ladder; that is the Question.) అని కొంచెం ఆలోచించేసరికి ఏంతోచిందీ—దీన్ని నిచ్చెనగాను, టేబిల్ గాను ఉపయోగించిచూసి తిరగబడ్డాం—పోనీ మూడోవిధంగా గడమంచీలాగ ఉపయోగించుకుంటే పడిఉంటుందేమో అని, ఇల్లాలికి మెర్యాదగా ఉండాలని వంటింట్లో పెట్టించాను. పెట్టించానేమిటి—పెధవగొప్ప—నేనే పెట్టాను.

కొన్నాళ్ళదాకా బాగానే పనిచేసింది పాపం! అయితే ఏమైందీ మాయింట్లో తద్దినం ఒచ్చింది. మంచినీళ్ళెక్కువ పడుతుందిగదా అని గంగాళం దానిమీదెట్టింది. ఆగంగాళం మూడుబిందెల నీళ్ళు పడుతుంది. నీళ్ళబ్రాహ్మడు వెంకన్న ఓకకావిడి నీళ్లందులో పోసి రెండోకావిట్లోవికూడా ఓబిందెడనీళ్లందులోపోసి, నాలుగోబిందె కింద దించి వెళ్ళిపోయాడు. వంటిల్లు చిన్నదవడంచాత ఆ బిందెకూడా గడమంచిమీద పెడితే విశాలంగా ఉంటుందని ఇంటావిడ అట్లా చేసింది. బిందెపెట్టే పెట్టడంలో గడమంచీ కిరకిరమని వణకడం ఆరంభించింది. వణుకు ఊగుడుగా పరిణమించింది. ఊగి ఊగి "చప్" మని తన్ని పెరట్లో కెగిరిపోయి మళ్ళీ మొదటి అవతారం అయిన నిచ్చెనరూపంగా, పెరట్లో తులసికోటకి చేరబడి ప్రత్యక్షమైంది. బిందె ఎగిరివెళ్ళి పొయ్యిమీదపడి పొయ్యి చితికిపోయింది. గంగాళం తిరగబడిపోయి వంటిల్లు చిన్నచెరువులాగ తయారైంది. మాయింటావిడకి గాభరా వేసిపరుగెత్తుకొచ్చి:—

"ఏమండోయి! మీరుకొన్న నిచ్చెన వంటింట్లో ముగ్గలేసి, పెరట్లో సర్కస్సు చేస్తోంది. బిందె నెగరేసి గంగాళాన్ని తిరగదోశేసింది. దాంట్లో దెయ్యమో భూతమో ఉన్నట్టుంది. ఇంకానయంమే బిందె నామీద పడలేదు; పొయ్యిమీదపడి పొయ్యి విరిగిపోయింది. కర్రలన్నీ తడిసిపోయాయి. సహాయైన వంటకూడా [illegible] లడిపోయింది. అసలే పొద్దెక్కిందనీ, పొయ్యిమం[illegible]

దనీ, ఏడుస్తూంటే ఎల్లాగండీ మరిఇప్పుడూ?—దాన్ని తీసికెళ్లి ఊరుబైట స్మశానంలో పారేశొత్తురూ. అక్కడ దెయ్యాలతో పాటు ఆడుకుంటుంది. ఎక్కడ దొరుకుతాయండీ మీకు ఎప్పుడు గాన్నా ఇల్లాటి వెధవ వస్తువులే కొని పట్టుకొస్తారూ? నాప్రాణాలమీదకి." అని ఆతడిచీరచెంగుతో కళ్ళద్దుకోవడం ప్రారంభించింది.

కొంచం ఓదార్చి బుజ్జగించి, మంచిమాటలాడి ఎఱ్ఱ పొళ్లదుద్దులజత కొని పెడతానని చెప్పి మళ్లీ వంటప్రయత్నం చెయ్యడానికి ఒప్పించేసరికి నాతలప్రాణం తోకొచ్చింది. పారుజాతాపహరణంలో శ్రీకృష్ణుడు సత్యభామతో పడ్డంత అవస్థా పడ్డాను. సత్యభామ పారుజాతం తీసుకురమ్మనీ—మాఆవిడ నిచ్చెనపారేసిరమ్మనీ—అంతే శ్రీకృష్ణుడికీ నాకూ భేదం. అయితే మా ఆవిడచేత తన్నులు తినలేదుగాని టేబిల్ అవతారాంతమందు నుదురుమీద తగిలినబాణీపి నొప్పి ఇంకాతియ్యక పోవడం చాత శ్రీకృష్ణుడుకీ నాకూ పోలిక ఉందని చెప్పుకుంటున్నాను.

ఇంతసేపూ చెప్పిన, ఈమూడుగుణాలూ గలిగిన ఈవింతపదార్థానికి స్ప్రింగులు వొదులైపోయి గట్టిగా తుమ్మినా, దగ్గినా, అవతారభేదాలు చూపించడం ఆరంభించింది. ఇది ఇహాపైనుంటే ప్రమాదం అని చెప్పి జాగ్రత్తగా సాయంపట్టి తీసికెళ్లి, పాత సామాను కొట్టులో పారేసి తాళం వేసీశాం. రాత్రప్పుడు ఎలకైనా, ఏదైనా దానిమీద నడిస్తే అదిటేబిల్ లాగ ఉంటే గడమంచీలాగ, గడమంచీలాగుంటే, నిచ్చెనలాగ తనంతట తానే మారి ఆగదులో సామాను చిందరవందర చేస్తూ, నిద్దరపట్టకుండా గగ్గోలుచేసి గెంతుతూ ఫీట్సు (feats) చేస్తూఉంటుంది.

పక్కఇంటి ఆయన "ధూం, ధాం" అంటూ వొచ్చి "ఏవిటీఅల్లరి?" అని గంభీరంగా అడిగాడు. ఈమాటు తప్పకుండా ఛార్జి ఇచ్చి న్యూసెన్సు కేసు తెస్తాడుగాబోలని నిశ్చయించుకుని అయినా ఇల్లాగనిచూద్దాంఅని "ఆగదిలో దెయ్యాలు దెబ్బలాడుతున్నాయయ్యా! వెధవదెయ్యాలకొంప రేపు మరో ఇల్లు చూసుకు వెళ్ళిపోతాం. ఈయింట్లో ఎవడుండగల్డు బాబూ" అన్నాను. దెయ్యంమాటవినగానే గుమ్మందిగి వీధులోకెళ్ళి నిలబడ్డాడు. దెయ్యాలూ, పిశాచాలూ, ఎవిడెన్సు ఏక్టు (Evidence Act) లో పనికిరావుగనక నామీద కేసు చెయ్యడానికి అవకాశం చిక్కలేదు. దెయ్యం భయంచేత అప్పట్నుంచీ ఆబ్రాహ్మడు మళ్ళీ మాయింటికి రాలేదు.—(సశేషం)

ఆకాశము - పేదరాసి పెద్దమ్మ

(హాస్యకథ)

అధికార్ల సూర్యనారాయణరావు గారు బి. ఏ, బి. ఎల్.

వెన్నెల వీధిలో పిండారబోసె;
ఆట లెన్నో బాగ ఆడుకొందామె?
అన్నము తింటుండి రమ్మ నానమ్మ
లేనిచో బైటికి పోనీకుమన్ని!
ఆపరికిణీచాలు అల్లరేమిటికె?
తలుపుమెల్లగమూసి దాటిరాలేవె?
అట్లురావే చెల్లి అందాలతల్లి!

ననుచూచిచంద్రుడూ నవ్వుతున్నాడె;
చల్లనికిరణాల జార్చుతున్నాడె!
మేఘాలవెన్నాడి మీనవ్వుతును
పరుగెత్తుతున్నాడె పంతాలుపట్టి!
నేలపై చెట్లపై పాలవెన్నెలలు
పోస్తూను హాయిగా పోతువున్నాడె!
"ఎన్నిబారలదూరమున్నాడెవాడు?